SKATTENYTT

OFFICIELLT ORGAN FÖR TAXERINGSNÄMNDSORDFÖRANDENAS RIKSFÖRBUND

Nr 1—2 1979

Nyheter i skattelagstiftningen vid 1979 års taxering m m

Av bitr skattedirektören Johan Hirschfeldt

Beslutade ändringar inför 1979 års taxering

Nya beteckningar för bostadstillägg och bostadsbidrag

SFS 1978:944. (Prop 1978/79:50, SkU 1978/79:21)

Riksdagen har beslutat om en redaktionell ändring av 19 § KL i anledning av att begreppen bostadstillägg och bostadsbidrag fått ändrad utformning.

Förbud mot avdrag för överförbrukningsavgift

SFS 1978:271 (Prop 1977/78:75, FöU 1977/78:13)

Riksdagen har antagit en ny ransoneringslag. Lagen blir tillämplig i samband med krig eller krigsfara. Genom lagen kan energiförbrukningen i landet regleras. Lagen innehåller bestämmelser om en administrativ straffavgift — överförbrukningsavgift — som kan tas ut av den energiförbrukare som inte följt regleringsbestämmelserna. Avgiften blir inte avdragsgill vid beskattningen enligt ett nytt stadgande i 20 § KL.

Ändrade skatteregler vid avyttring av skog i samband med fastighetsreglering

SFS 1978:739—741 (Prop 1977/78:188, SkU 1978/79:10)

Särskilda regler om avdrag vid beräkning av inkomst av skogsbruk har gällt när skogsuttaget skett i anslutning till en fastighetsreglering vid vilken den skattskyldige åläggs att betala ersättning för skog som genom regleringen tillförs fastigheten (skogslikvid). Avdrag för värdeminskning av skog kan då

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:42

utan närmare utredning medges upp till ett belopp motsvarande den skogslikvid som ålagts den skattskyldige. Skog till ett värde som svarar mot skogslikviden kan alltså avyttras utan att träffas av omedelbar beskattning. Skogsuttaget måste dock ha gjorts i tiden från tidpunkten för tillträdet av den nya marken och inom en treårsperiod från det att förrättningen vunnit laga kraft. Avdragsrätten har vidare kompletterats med en vidgad rätt att använda skogskonto för intäkter som hänför sig till tiden efter tillträdesdagen och som skall redovisas för beskattningsår under vilket skogslikviden ännu inte förfallit till betalning.

Sedan år 1972 gäller fastighetsbildningslagen som bl a innebär att fastighetsbildningsbeslutet skall ha vunnit laga kraft innan tillträde av ny mark får ske. Tidigare tillträdesdag får alltså inte längre med civilrättslig giltighet avtalas mellan parterna. Det har ansetts råda osäkerhet om hur skattereglerna skall tolkas sedan fastighetsbildningslagen tillkommit, vilket föranlett Lantbrukarnas skattedelegation att begära en lagändring av innebörd att avdragsrätt skall föreligga för skogsuttag som görs redan efter ett faktiskt mellan parterna överenskommet tillträde och att ett förrättningsbeslut om tillträde alltså inte skall fordras i detta sammanhang.

Den nyss nämnda särskilda avdragsregeln, intagen i tredje stycket i punkt 7 av anvisningarna till 22 § KL, och specialbestämmelsen i 2 § tredje stycket skogskontolagen har nu justerats i anledning av denna framställning. Någon mera genomgripande omprövning av avdragsrätten har dock — i avvaktan på ställningstagandet till en framtida ny skogsbeskattning — inte gjorts.

Föredragande statsrådet anförde till stöd för ändringarna att syftet med reglerna är att stimulera fastighetsägare att medverka till ombildning av fastigheter. Som förutsättning för värdeminskningsavdrag skall gälla att skogsuttaget gjorts efter det att den skattskyldige sökt fastighetsbildning och dessutom att uttaget gjorts efter antingen den tillträdestidpunkt fastighetsbildningsmyndigheten bestämt eller efter den tidigare tidpunkt för tillträde som gäller enligt skriftlig överenskommelse mellan parterna. Vidare har sluttidpunkten för de förmånsbehandlade skogsuttagen jämkats så att treårsfristen räknas från den tidpunkt då förrättningen i sin helhet vunnit laga kraft och föranlett erforderliga åtgärder i fastighetsregistret. En ytterligare förutsättning är också att den skattskyldige skriftligen åtagit sig att erlägga skogslikvid. Något ersättningsbeslut behöver alltså inte föreligga för att avdragsrätten skall inträda. Om det, sedan avdragsrätten utnyttjats, konstateras att den skattskyldige inte skall betala skogslikvid eller om likviden bestäms till lägre belopp än medgivet avdrag sker beskattning som vid eftertaxering genom att avdraget eller del därav återförs.

Den nya särskilda avdragsregeln får tillämpas retroaktivt fr o m 1973 års taxering varvid den skattskyldige tillerkänts rätt att få lagakraftvunnen taxering prövad i särskild ordning.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:42

Bestämmelsen i 2 § skogskontolagen för skogslikvidfallen har anpassats till den nya avdragsregeln.

Skatteregler om lantbrukarnas försäkringsskydd

SFS 1978:944 (Prop 1978/79:44, SkU 1978/79:21)
SN 1979 s 23 (Swartling)

Det särskilda försäkringsskyddet för lantbrukare omfattar grupplivförsäkring genom avtal, avtalsgruppsjukförsäkring och trygghetsförsäkring vid arbetsskada. Riksdagen har beslutat ge dessa försäkringsformer samma skattemässiga behandling som motsvarande kollektiva försäkringar på arbetsmarknaden. De nya reglerna presenteras av departementsrådet Anders Swartling i en artikel i detta nummer av tidskriften.

Jordbrukares lån med uppskjuten ränta

SFS 1977:1172 (Prop 1977/78:19, SkU 1977/78:19)

Riksdagen har beslutat om nya riktlinjer för jordbrukspolitiken. Som ett led häri ingår en ny låneform för att underlätta nyetableringar inom jordbruket, s k lån med uppskjuten ränta. Skuldräntan för sådana lån skall under högst fem år kunna läggas till kapitalet och sedan årligen amorteras tillsammans med den löpande räntan på skulden.

Riksdagen har i enlighet med skatteutskottets betänkande funnit att samma regler skall gälla i fråga om rätt beskattningsår för de båda typerna av ränta. Såväl uppskjuten ränta som övrig löpande ränta skall behandlas enligt kontantprincipen så att avdrag vid taxeringen medges först för det år då räntan erlagts, se trettonde stycket sista meningen av punkt 1 av anvisningarna till 41 § KL.

Nya skatteregler för arrendeförhållanden

SFS 1978:944 och 946 (Prop 1978/79:44, SkU 1978/79:21)
SN 1979 s 25 (Swartling)

Riksdagen har beslutat att med tillämpning fr o m 1978 års taxering medge att reglerna för särskild skatteberäkning för ackumulerad inkomst skall få tillämpas på ersättningar som utgår i samband med förlängning av arrendeavtal. Vidare har med giltighet fr o m 1980 års taxering antagits nya regler om restavdrag för arrendator i samband med att denne beskattas för ersättning som han erhåller av jordägaren för tillgång som han bekostat själv. De nya bestämmelserna presenteras av departementsrådet Anders Swartling i en artikel i detta nummer av tidskriften.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:42

Inkomstberäkning enligt bokföringsmässiga grunder i inkomstslaget annan fastighet

SFS 1978:942—943 (Prop 1978/78:42, SkU 1978/79:17)
SN 1979 s 33 (Salsbäck)

Riksdagen har med tillämpning fr o m 1979 års taxering antagit regler om inkomstberäkning enligt bokföringsmässiga grunder i inkomstslaget annan fastighet. De nya bestämmelserna presenteras av kammarrättsfiskalen Johan Salsbäck i en artikel i detta nummer av tidskriften.

Ny schablon för villabeskattningen

SFS 1977:1097 (Prop 1977/78:68, SkU 1977/78:18)
SN 1978 s 65 (Björne)

Den lägsta procentsatsen vid intäktsberäkningen för en- och tvåfamiljsfastigheter har från och med 1979 års taxering höjts från 2% till 3% av den del av taxeringsvärdet som inte överstiger 200 000 kr. Bakgrunden till den nya lagstiftningen har presenterats av departementsrådet Gunnar Björne i denna tidskrift.

Beskattningen av renskötselrörelse

SFS 1976:924—927 (Prop 1975/76:107, SkU 1976/77:2)
SFS 1978:947 (Prop 1978/79:44, SkU 1978/79:21)
SN 1979 s 26 (Swartling)

Riksdagen antog år 1976 nya regler om beskattningen av rennäringen. Den nya lagstiftningen, som bl a innebär att övergång till bokföringsmässig redovisning av renskötselrörelse i princip skall ske senast fr o m 1979 års taxering, redovisas närmare i RSVs föreskrifter m m om övergång till bokföringsmässig redovisning av inkomst av renskötsel m m, RSV Dt 1977:11.

Riksdagen har antagit en ändring i övergångsreglerna som innebär att rennäringsidkare som gått över till bokföringsmässig redovisning före 1975 års taxering skall ha möjlighet att justera ingångsvärdet för stamdjur enligt föreskrifter som motsvarar dem som riksskatteverket har fastställt för övergång till bokföringsmässig redovisning vid taxeringarna 1975—1977. Ändringen behandlas i en artikel av departementsrådet Anders Swartling i detta nummer av tidskriften. Nu gällande lydelse av RSVs föreskrifter på området, se RSV Dt 1978: 25 och 30.

Avdrag för framtida utgifter för hantering av kärnbränsle

SFS 1978:974 (Prop 1978/79:39, SkU 1978/79:18)

Svensk Kärnbränsleförsörjning AB anhöll i skrivelse till regeringen om uttryckliga avdragsregler för belopp som avsätts för att täcka framtida utgifter för hantering av utbränt kärnbränsle o d. I proposition i ämnet anfördes

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:42

bl a att en reglering av avdragsrätten borde grundas på samma principer som lagstiftningen om avdrag för garantiutgifter. Sålunda borde medgivet avdrag återföras till beskattning nästföljande beskattningsår. I propositionen konstaterades även att det inte var möjligt att i lagtext ge några detaljerade anvisningar om hur avdraget skall beräknas, varför den föreslagna regeln i punkt 1 b av anvisningarna till 41 § KL borde kompletteras med en föreskrift om att regeringen — eller efter regeringens bemyndigande riksskatteverket — årligen fastställer föreskrifter om hur avdragsbeloppet ska beräknas.

Riksdagen har antagit den föreslagna bestämmelsen som tillämpas från och med 1979 års taxering.

Nytt exportkreditstöd

SFS 1978:401—402 (Prop 1977/78:155, NU 1977/78:73)
SN 1978 s 273 (Edling)

Den 1973 införda lagen om avdrag vid inkomsttaxeringen avseende kostnad för exportkredit ersätts genom ny lagstiftning om exportkreditstöd i form av exportkreditavdrag och exportkreditbidrag. De nya reglerna har presenterats av förste länsassessorn Roland Edling i tidigare nummer av denna tidskrift. Jfr departementsrådet Anders Swartlings artikel i detta nummer av tidskriften.

Koncernbidrag

SFS 1978:52 (Prop 1977/78:79, SkU 1977/78:20)
SN 1978 s 237 (Swartling)

Redan från och med 1977 års taxering gäller att regeringen, när öppet koncernbidrag lämnas för att täcka underskott i förvärvskälla hos det mottagande företaget, får medge undantag från förbudet mot kvittning vid den kommunala beskattningen. Förutsättningen är att ”synnerliga skäl” föreligger, jfr 57 § 3 mom KL. Ändringen har kommenterats av departementsrådet Anders Swartling i denna tidskrift.

Den skattemässiga behandlingen av s k Uddeholmslån

SFS 1978:52 (Prop 1977/78:79, SkU 1977/78:20)
SN 1978 s 237 (Swartling)

Genom en ändring i 19 § KL har regeringen givits möjlighet att där synnerliga skäl föreligger medge att statliga lån med villkorlig återbetalningsskyldighet skall behandlas som statsbidrag vid inkomstbeskattningen. Regeln har kommenterats av departementsrådet Anders Swartling i denna tidskrift.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:42

Förlustutjämning

SFS 1978:53 (Prop 1977/78:79, SkU 1977/78:20)
SN 1978 s 237 (Swartling)

Rätten till förlustutjämning har beträffande aktiebolag och ekonomiska föreningar förlängts så att förlustavdrag kan utnyttjas under en tioårsperiod efter förluståret. Ändringen har kommenterats av departementsrådet Anders Swartling i denna tidskrift.

Annell-lagstiftningen

SFS 1978:955 (Prop 1978/79:50, SkU 1978/79:19)
SN 1979 s 22 (Swartling)

Riksdagen har beslutat genomföra vissa förändringar i den s k Annell-lagstiftningen i syfte att underlätta företagens anskaffning av riskvilligt kapital. Avdragsgränsen höjs nu till 10% av nyemitterat aktiekapital. Avdraget skall få utnyttjas under en 20-årsperiod och det sammanlagda avdraget får uppgå till 100% av det nyemitterade aktiekapitalet. De nya reglerna presenteras av departementsrådet Anders Swartling i en artikel i detta nummer av tidskriften.

Byggnadsinvesteringar

SFS 1978:950—951 (Prop 1978/79:50, SkU 1978/79:19)
SN 1979 s 19 (Swartling)

Riksdagen har antagit en lag om särskilt investeringsavdrag för vissa byggnadsarbeten samt — efter förslag i skatteutskottet — en däremot korresponderande lag om statligt investeringsbidrag för vissa byggnadsarbeten. Lagstiftningen rör vissa byggnadsarbeten som igångsätts under perioden den 1 oktober 1978 — den 30 september 1979. De nya reglerna behandlas närmare av departementsrådet Anders Swartling i en artikel i detta nummer av tidskriften.

Investeringsavdrag och investeringsbidrag för maskinanskaffningar

SFS 1978:948—949 och 952 (Prop 1978/79:50, SkU 1978/79:19)
SN 1979 s 18 (Swartling)

Tiden för utnyttjande av det nuvarande stödet för maskininvesteringar har förlängts till att avse hela år 1979. Procentsatserna bibehålls oförändrade. I propositionen föreslogs att kontorsmöbler och föremål för utsmyckning av kontorslokaler inte skulle omfattas av stödreglerna. Riksdagen beslöt dock att kontorsmöbler fortfarande skall omfattas av lagstiftningen. De nya reglerna presenteras närmare av departementsrådet Anders Swartling i en artikel i detta nummer av tidskriften.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:42

Investeringsfonder

SFS 1978:704, 953, 954 och 956 (Prop 1978/79:50, SkU 1978/79:19)
SN 1979 s 21 (Swartling)

Riksdagen har beslutat genomföra vissa ändringar av företrädesvis teknisk natur i fråga om investeringsfonderna för konjunkturutjämning. Lagstiftningsändringarna presenteras av departementsrådet Anders Swartling i en artikel i detta nummer av tidskriften.

Beskattningen av bilförmån

SFS 1977:1172 och 1978:23 (Prop 1977/78:40, SkU 1977/78:19)
SN 1978 s 20 (Anclow)
SN 1978 s 453 (Malmberg och Larsson)

Från och med 1979 års taxering gäller nya generella regler om värdering av bilförmån avseende alla anställda, även företagsledare i fåmansföretag. Reglerna presenteras i kammarrättsassessorn Per Anclows samt bitr skattedirektören Lars Malmbergs och avdelningsdirektören John Larssons artiklar i denna tidskrift. Riksskatteverket har utfärdat föreskrifter m m om värdering av förmån av fri eller delvis fri bil vid inkomst av tjänst (RSV Dt 1978:10 och 29).

Avdrag för pensionsförsäkringspremier m m

SFS 1978: 187—188 (Prop 1977/78:64, SkU 1977/78:46)
SN 1978 s 299 (Edling)

De under år 1978 antagna ändrade reglerna för beräkning av avdrag för pensionsförsäkringspremier m m innebär att utrymmet för avdraget för sådana premier och för arbetsgivares kostnader för tryggande av anställdas pensionering vidgats och anpassats till den nya ITP-planen. Vidare har möjligheterna till avdrag för kostnader för s k smärre avvikelser från allmän pensionsplan inskränkts samt avdragsrätt genom en särskild lag öppnats för avgift för kostnadsutjämning enligt allmän pensionsplan. De nya reglerna har kommenterats av förste länsassessorn Roland Edling i tidigare nummer av denna tidskrift.

Utbyte av äldre personskadelivräntor

SFS 1978:189 (Prop 1977/78:64, SkU 1977/78:46)
SN 1978 s 299 (Edling)

År 1977 genomfördes en ny lagstiftning om beskattningen i samband med ersättning vid personskada. Under år 1978 har ikraftträdandebestämmelserna till denna lagstiftning ändrats med verkan från och med 1977 års taxering. Ändringen innebär att den s k propotioneringsregeln även skall gälla när livränta fastställd före den 1 januari 1976 endast delvis byts ut mot ett

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:42

engångsbelopp. De nya bestämmelserna har kommenterats av förste länsassessorn Roland Edling i tidigare nummer av denna tidskrift.

Avdrag för kostnader för arbetskläder
SFS 1978:913 (Prop 1978/79:50, SkU 1978/79:19)
SN 1979 s 30 (Anclow)

Riksdagen har beslutat förlänga den år 1975 införda lagstiftningen om rätt till avdrag för kostnader för arbetskläder till att avse även 1979—1981 års taxeringar, se RSV Dt 1978:33. Jfr även kammarrättsassessorn Per Anclows artikel i detta nummer av tidskriften.

Avdraget för underhåll till icke hemmavarande barn höjt
SFS 1978:913 (Prop 1978/79:50, SkU 1978/79:19)
SN 1979 s 29 (Anclow)

Riksdagen har med verkan fr o m 1979 års taxering beslutat höja gränsen för avdraget för underhåll till icke hemmavarande barn till 3 000 kr. I samband härmed har vissa justeringar skett i bestämmelsen i 46 § 2 mom första stycket 4) KL i syfte att anpassa bestämmelserna till förslagen i prop 1978/79: 12 om underhåll till barn och frånskilda, m m. De ändrade avdragsbestämmelserna presenteras av kammarrättsassessorn Per Anclow i en artikel i detta nummer av tidskriften.

Aktiefonders beskattning
SFS 1977:1090—1091 (Prop 1977/78:60, SkU 1977/78:17)

Från och med 1979 års taxering gäller i viss mån ändrade regler rörande aktiefonders beskattning. I fråga om innebörden av de år 1974 beslutade hittills gällande civil- och skatterättsliga reglerna om aktiefonder hänvisas till f d skattedirektören Christer Jarenius' presentation i Skattenytt 1976 s 11. I korthet innebär reglerna bl a att fonden beskattas för utdelningar, ränteintäkter och realisationsvinster men får avdrag för utdelning till andelsägare. Dessa beskattas i sin tur för utdelningar och avyttringar.

Man hade i samband med 1974 års lagstiftning utgått från att aktiefonderna även utan särskilda undantagsregler endast i mindre utsträckning skulle komma att träffas av realisationsvinstskatt. Därvid pekades bl a på aktiefondernas stora möjligheter att kvitta realisationsvinster mot realisationsförluster genom förändringar i deras aktieportföljer. De nya reglerna om realisationsvinstbeskattningen för aktier som genomfördes år 1976 innebär ingen förändring på denna punkt. I praktiken kom emellertid 1976 års lagstiftning att medföra att kvittningsmöjligheterna minskat väsentligt, varför fonderna i inte obetydlig omfattning måste redovisa skattepliktiga realisationsvinster.

Bl a för att motverka att skattebelastningen blir större vid innehav av andel

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:42

i aktiefond än vid direkt aktieägande har riksdagen beslutat att aktiefonderna skall befrias från skattskyldighet för realisationsvinster på grund av avyttring av äldre aktier, dvs aktier som har innehafts i minst två år. En konsekvens av detta som inte behöver anges i lagtexten är även att aktiefond inte får avdrag för någon del av förlust som uppkommer vid avyttring av äldre aktier.

Enligt hittills gällande regler beskattas inte andelsägare för belopp som utskiftas till honom i samband med upplösning av aktiefond. Till följd av skattebefrielsen för vinster vid avyttring av äldre aktier har riksdagen funnit anledning att ändra regeln om skattefrihet för utskiftat belopp. Numera gäller en regel som innebär att andelsägare, som deltar i utskiftning beskattas som för realisationsvinst för ett belopp avseende det till andelsägaren utskiftade beloppet minskat med andelsägarens anskaffningskostnad. Om andelsägarens innehav omfattat äldre aktier blir alltså 40% av överskottet skattepliktigt.

Ideella föreningars beskattning

SFS 1977:572—574 (Prop 1976/77:135, SkU 1976/77:45)
SN 1977 s 391 (von Bahr)

Från och med 1979 års taxering gäller ändrade regler angående ideella föreningars beskattning. Den nya lagstiftningen har presenterats av kammarrättsassessorn Stig von Bahr i tidigare nummer av denna tidskrift. RSV har behandlat saken i informationsbroschyren ”Nya skatteregler för ideella föreningar”. RSV har vidare fastställt nya blanketter för bl a de ideella föreningarnas uppgiftslämnande, dels en ny blankett för allmän självdeklaration — blankett 3 — och dels en ny blankett för särskild uppgift enligt 33 § TL — blankett 4.

Inflationsskyddad skatteskala m m

SFS 1977:1070—1076 (Prop 1977/78:49, SkU 1977/78:14)
SN 1977 s 482 (Björne)

Riksdagen beslöt hösten 1977 om en skatteomläggning för 1978 års inkomster. Ändringarna består av dels att en inflationsskyddad skatteskala tillkom och dels en justering av folkpensionärernas avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga. Skatteomläggningen har presenterats av departementsrådet Gunnar Björne i tidigare nummer av denna tidskrift.

Lättnader i kapitalbeskattningen för ägare av mindre och medelstora företag

SFS 1977:1172—1173 (Prop 1977/78:40, SkU 1977/78:19)
SN 1978 s 20 (Anclow)

Från och med 1979 års taxering gäller nya värderingsregler vid förmögen-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:42

hetstaxeringen för familjeföretagen. Bestämmelserna har kommenterats av kammarrättsassessorn Per Anclow i tidigare nummer av denna tidskrift. Riksskatteverket har i anledning av den nya lagstiftningen utfärdat anvisningar om värdering av aktier m m, RSV Dt 1978:15.

Ny taxeringsorganisation i första instans m m

SFS 1978:316—322 (Prop 1977/78:181, SkU 1977/78:55)
SN 1978 s 281 (Björne)

Riksdagen har fattat beslut om ny taxeringsorganisation i första instans m m. Riksdagsbeslutet rör RS-utredningens förslag om taxeringsorganisation, taxeringsnämndernas verksamhet, besvärstider, beräkning av pensionsgrundande inkomst, ackumulerad inkomst, granskningsformer och ambitionsnivå, TN-revision och revisionsverksamheten i övrigt m m. De nya reglerna behandlas av departementsrådet Gunnar Björne i en artikel i tidigare nummer av denna tidskrift.

Förlängning av eftertaxeringsfristen

SFS 1978:196 (Prop 1977/78:136, SkU 1977/78:50)

Tidigare har i huvudsak gällt att fråga om eftertaxering skall ha prövats inom fem år efter utgången av det taxeringsår då taxeringen rätteligen bort verkställas i första instans. Taxeringsintendentens framställning om eftertaxering skall ha kommit in till skatterätten senast två månader före utgången av den tid inom vilken eftertaxering senast skall ha prövats av domstolen (''30-oktoberregeln''). I propositionen anförde budgetministern att tidrymden två månader många gånger inte är tillräcklig för att skatterätten i erforderlig omfattning skall kunna bereda eftertaxeringsmålet. Mot bakgrund härav har reglerna i 114—116 §§ taxeringslagen ändrats så att ansökan om eftertaxering får tas upp till prövning om den kommit in till skatterätten inom — i normalfallet — fem år efter utgången av det år då taxering rätteligen bort verkställas i första instans. Skatterätten har att pröva fråga om eftertaxering senast inom ett år från den dag ansökan därom senast skall ha kommit in. Detta innebär en allmän förlängning av eftertaxeringstiderna med ett år.

Eftertaxeringsreglerna har vidare kompletterats med en regel om att eftertaxering får vidtas på grund av att skattskyldig lämnat oriktigt meddelande i mål om sin taxering.

Nya regler om skattetillägg m m

SFS 1978:196 (Prop 1977/78:136, SkU 1977/78:50)
SN 1978 s 245 (Björne)

Redan från och med 1978 års taxering gäller ändrade bestämmelser om

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:42

skattetillägg och förseningsavgift enligt taxeringslagen. Den nya lagstiftningen grundar sig på förslag av skattetilläggsutredningen som fortsätter sin översyn av bestämmelserna på området. De nya reglerna om skattetillägg har kommenterats av departementsrådet Gunnar Björne i denna tidskrift.

Riksskatteverket har med stöd av 45 a § taxeringskungörelsen (ändrad genom SFS 1978:323) utfärdat föreskrifter, anvisningar m m om skattetillägg och förseningsavgift vid 1978 års taxering, se RSV Dt 1978:12.

Utredning i utländskt skatteärende

SFS 1978:352 (Prop 1977/78:184, SkU 1977/78:58)

Riksdagen har utfärdat en generell lag av innehåll att förfarandet vid utredning i Sverige av ett utländskt skatteärende, som aktualiseras genom handräckningsframställning från den utländska staten, skall följa samma regler som gäller för ett motsvarande svenskt skatteärende. Lagen om utredning i utländskt skatteärende innebär alltså att svensk skattemyndighet i fråga om utredning i utländskt skatteärende exempelvis kan förelägga vite, granska räkenskapshandlingar och vidta tvångsåtgärder på samma sätt som om utredningen avsett motsvarande svenska skatt. Lagen kommer att utgöra en baslag för nuvarande och framtida svenska åtaganden på handräckningsområdet i dubbelbeskattnings- och handräckningsavtalen.

Sekretessbestämmelserna m m

SFS 1978:353—354 (Prop 1977/78:184, SkU 1977/78:58)
SFS 1978: 906 (Prop 1978/79:51, KU 1978/79:14)

I samband med den nyss nämnda lagen om utredning i utländskt skatteärende antog riksdagen även förslag till förtydligande kompletteringar av sekretess- och tystnadspliktsbestämmelserna. Ändringarna innebär dels att 17 § sekretesslagen tillförts ett fjärde stycke enligt vilket den vanliga skattesekretessen även omfattar motsvarande handlingar som upprättats eller inkommit med anledning av handräckningsöverenskommelse med främmande stat. Vidare har 50 § taxeringslagen kompletterats med ett uttryckligt stadgande om att självdeklaration m fl handlingar får tillhandahållas myndighet i stat med vilken Sverige träffat överenskommelse om handräckning. Slutligen har tystnadspliktsregeln i 117 § TL utvidgats till att omfatta information som kommer in från utlandet, antingen informationen har formen av konkreta handlingar eller uppgifter som har inhämtats av företrädare för svensk myndighet vid närvaro vid revision i utlandet.

Från och med år 1979 skall det nya granskningssystemet för taxering i första instans tillämpas. Detta innebär bl a en ADB-mässig registrering av uppgifterna i deklarationer och kontrolluppgifter. Ett förslag till skatteregisterlag avseende denna registerfunktion förbereds för närvarande i budget-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:42

departementet. I samband härmed har riksdagen beslutat reglera frågan om sekretess för uppgifter i skatteregistret genom att införa en ny bestämmelse, 17 a §, i sekretesslagen. Bestämmelsen innebär i huvudsak att uppgifter angående enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden i registret inte får lämnas ut till annan utan den registrerades samtycke. Beslut om taxering etc är dock offentliga. I samband med planerad eller beslutad taxeringsrevision m m och under pågående taxeringskontroll finns möjlighet att hemlighålla vissa uppgifter även för den skattskyldige själv.

Utländska arbetares rättigheter

Prop 1977/78:162, AU 1977/78:33, rskr 252

Riksdagen har godkänt en av Europarådets ministerkommitté antagen konvention om migrerande arbetstagares rättsställning. Konventionen reglerar utländska arbetares och deras familjemedlemmars rättigheter med avseende på, bland mycket annat, skatter. Konventionen innehåller en bestämmelse om icke-diskriminering på grund av nationalitet av det slag som normalt finns i dubbelbeskattningsavtalen. Då Sverige ingått dubbelbeskattningsavtal med de flesta av Europarådets medlemsstater blir konventionens betydelse på skatteområdet mycket begränsad.

Ny besvärsregel vid avräkning för utländsk skatt

SFS 1978:196 (Prop 1977/78:136, SkU 1977/78:50)

Avräkning av utländsk skatt från svensk inkomst- och förmögenhetsskatt kan ske enligt bestämmelser i dubbelbeskattningsavtal och enligt 27 § lagen om statlig inkomstskatt. Det kan inträffa att den utländska skatten höjs efter utgången av den ordinarie besvärstiden för den svenska taxeringen. Ytterligare avräkning kan då ske enligt 27 § lagen om statlig inkomstskatt eller — när fråga är om tillämpning av dubbelbeskattningsavtal — genom extraordinär besvärsrätt enligt 100 § första stycket 8) taxeringslagen.

Genom en ändring i taxeringslagen har nu införts bestämmelser som gör det möjligt att justera avräkningen efter utgången av den ordinarie besvärstiden även i det fall den utländska skatten sänkts. Taxeringsintendenten får då möjlighet att enligt en ny regel i 101 § 3 mom taxeringslagen föra talan om ändring av avräkningen. För att göra den nya besvärsregeln effektiv har en straffsanktionerad anmälningsplikt förts in. Den skattskyldige måste underrätta skattemyndigheterna i det fall den utländska skatten satts ned, jfr 31 § 3 mom taxeringslagen.

Dubbelbeskattningsavtal m m

Här förtecknas vissa av riksdagen antagna avtal för undvikande av dubbelbeskattning m m samt avlämnade propositioner i detta ämne.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:42

Algeriet (SFS 1978:696, förordning om upphörande av det mellan Sverige och Algeriet gällande avtalet för undvikande av dubbelbeskattning m m)
Finland, förordning om protokoll om ersättning för bortfall av kommunalskatt i vissa fall (SFS 1978:698, Prop 1977/78:18, SkU 1977/78:22)
Förbundsrepubliken Tyskland, förslag till ändring i dubbelbeskattningsavtalet (Prop 1978/79:78)
Nigeria (SFS 1978:697, förordning om upphörande av det mellan Sverige och Nigeria gällande avtalet för undvikande av dubbelbeskattning m m)
Norge, avtal angående grunderna för fördelning av beskattningen av LKABs inkomster (Prop 1977/78:84, SkU 1977/78:53)
Rumänien (ej publicerat i SFS, Prop 1976/77:154, SkU 1977/78:1)
Nordiska handräckningsavtalet — ändring (SFS 1978:723—724, Prop 1976/77:9, SkU 1976/77:1)

Beslutade ändringar inför 1980 års taxering

Skattelättnader för vissa sparformer

SFS 1978:423—429 (Prop 1977/78:165, FiU 1977/78:37)

Riksdagen har antagit bestämmelser om nya former för värdesäkert lönsparande. Reglerna tillämpas först vid 1980 års taxering. Det har ändå ansetts vara av intresse att presentera den nya lagstiftningen redan i denna artikel. Syftet med lagstiftningen är att stimulera till ett regelbundet och långsiktigt sparande. De skatteregler som rör sparformen har tagits in i lagen om skattelättnader för vissa sparformer. Huvudinnehållet i lagen är följande.

Fysisk person över 16 år, som varit bosatt eller stadigvarande vistats här i landet under någon del av inkomståret och som under året haft A-inkomst, får medges skattelättnader enligt lagen. Den skattskyldige kan därvid välja bland två olika sparformer, sparande på särskilt lönsparkonto eller på s k aktiesparkonto i speciella aktiefonder. Spararen äger rätt att spara i båda formerna samtidigt. Insättning på sparkonto måste ske under minst sex av inkomstårets månader och med lägst 75 och högst 400 kr per insättning. Sker ett sådant sparande medges en reduktion av den slutliga skatten, s k sparskattereduktion, med 20 procent av det belopp som satts in under året och fortfarande kvarstår på kontot vid årets utgång i form av pengar eller aktiefondsandelar. Sparskattereduktionen får dock inte beräknas på högre belopp än 4 800 kr per år eller, om spararens A-inkomst är lägre än 4 800 kr, högst på A-inkomsten. Räntan får inte medräknas på det belopp som grundar sparskattereduktion. Nämnda maximiregel är försedd med följande undantag.

Om sparandet påbörjats under senare delen av året men insättningar därvid inte skett under sex månader åtnjuts sparskattereduktion vid beräkning av skatt först för det närmast följande inkomståret och detta endast under förutsättning att sparandet under sistnämnda år uppfyller eljest gällande för-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:42

utsättningar. Med tillämpning av denna regel får sparskattereduktionen beräknas på ett belopp om högst 6 800 kr.

Sparskattereduktion skall tillgodoräknas den skattskyldige före skattereduktion och särskild skattereduktion.

Räntan på sparmedlen utgör icke skattepliktig inkomst utan är skattefri för det år då sparskattereduktionen medges och för de fem närmast följande åren. Skattefriheten avser naturligtvis också ränta på ränta.

Sker uttag av sparmedel eller inlöses andel i aktiesparfond före utgången av det femte året efter det för vilket sparskattereduktion kommer i fråga skall banken, kreditinrättningen eller fondbolaget göra ett avdrag med 25 procent. Avdraget görs från såväl sparbelopp som ränta och betalas in till staten. Jämkning sker om sparskattereduktion visas inte vara aktuell i fråga om de uttagna medlen.

När sparandet sker i aktiesparfond ökar spararens kapital genom att hans fondandelar ökar i värde eller genom att han får ytterligare fondandelar. När fondandel avyttras aktualiseras de vanliga reglerna om realisationsvinstbeskattning. Därvid har dock, förutom sparskattereduktionen, medgivits skattefrihet för värdestegringen under femårsperioden i fråga om de andelar som innehafts under så lång tid. Detta uppnås genom särskilda regler om beräkning av anskaffningsvärde för dessa fall.

Lagstiftningen träder i kraft den 1 januari 1979. Om sparande fullföljt under år 1979 får det dock igångsättas redan den 1 oktober 1978. Vid 1980 års taxering kan därmed sparskattereduktion om högst 6 000 kr medges. — Taxeringsnämnderna kommer att få till uppgift att i inkomstlängden anteckna beslut som avser förutsättning för sparskattereduktion.

Nya regler om uppskov med beskattningen av realisationsvinst

SFS 1978:970—973 (Prop 1978/79:54, SkU 1978/79:16)
SN 1979 s 40 (von Bahr)

Riksdagen har med tillämpning på avyttringar som sker fr o m den 1 januari 1979 antagit ändrade regler för uppskov med beskattning av realisationsvinst på grund av fastighetsavyttring. Bestämmelserna presenteras av kammarrättsassessorn Stig von Bahr i en artikel i detta nummer av tidskriften.

Beskattning av personer anställda utomlands i svenska statens tjänst m m

SFS 1978:925—930 (Prop 1978/79:58, SkU 1978/79:15)

Riksdagen har beslutat att införa skattskyldighet även till kommunal inkomstskatt för den lön som svensk beskickningspersonal uppbär vid tjänstgöringen utomlands. Vidare skall svensk medborgare som under beskattningsåret har tillhört svensk permanent delegation hos mellanstatlig organisation

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:42

och som på grund av sin tjänst varit bosatt utomlands i beskattningshänseende bli behandlad som bosatt i Sverige. Vidare har beslutats att den som tillfälligt har vistats i Sverige skall beskattas för sin inkomst av anställning här i landet i den kommun där han först har vistats. Därvid skall han medges grundavdrag m m som bosatt här i landet. Slutligen har riksdagen beslutat att folkpension liksom annan pension enligt lagen om allmän försäkring, som utgår till pensionär som inte är bosatt i Sverige, skall undantas från beskattning i Sverige till den del den inte överstiger 4 500 kr. Reglerna tillämpas första gången vid 1980 års taxering. — De nya bestämmelserna avses komma att presenteras av kammarrättsfiskalen Curt Rispe i en artikel i senare nummer av denna tidskrift.

Svenska Bibelsällskapets bibelfond — inskränkt skattskyldig
SFS 1978:925 (Prop 1978/79:21, SkU 1978/79:15)

Svenska Bibelsällskapets bibelfond har från staten erhållit rätten till ersättning för den upphovsrätt till bibelkommissionens bibelöversättningar som kan föreligga enligt upphovsrättslagen. I samband härmed har det ansetts motiverat att ge fonden en gynnad skattemässig ställning. Fonden har därför från och med den 1 januari 1979 frikallats från skyldighet att erlägga statlig inkomst- och förmögenhetsskatt och blir skattskyldig för kommunal inkomstskatt endast såvitt avser inkomst av fastighet.

Vissa ändringar av inkomstbeskattningen i anledning av nya regler om sjömansskatt
SFS 1978:913 (Prop 1978/79:56, SkU 1978/79:19)

I samband med att riksdagen antagit ändringar av sjömansbeskattningen har två därmed sammanhängande ändringar företagits i KL, dels av begreppet A-inkomst i 46 § 2 mom femte stycket och dels i 48 § 3 mom i fråga om beräkningen av grundavdrag i fall då den skattskyldige varit bosatt här i riket endast under en del av året och även uppburit sjöinkomst. Bestämmelserna tillämpas första gången vid 1980 års taxering.

Skattebeslutet rörande 1979 års inkomster m m
SFS 1978:912—915 (Prop 1978/79:50, SkU 1978/79:19)
SN 1979 s 27 (Anclow)

Riksdagen har fattat beslut om ändrad inkomstskatteskala för år 1979. Beslutet avser även folkpensionärernas beskattning och deklarationspliktsgränsen för pensionärerna. Vid 1979 års taxering har denna gräns satts till 16 000 kr för ogift och till 13 800 kr för gift pensionär vars make uppbär pension. De nya bestämmelserna behandlas av kammarrättsassessorn Per Anclow i detta nummer av tidskriften.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:42

Taxeringsändring i dubbelbeskattningsfall

SFS 1978:919 (Prop 1978/79:56, SkU 1978/79:20)

Riksdagen har antagit ett tillägg till bestämmelsen i 127 § TL som innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att vidta sådan taxeringsändring m m som grundas på framställning som person gjort för att få en mot ett dubbelbeskattningsavtal stridande beskattning undanröjd. Syftet med bestämmelsen är endast att man skall kunna underlåta att förelägga riksdagen denna fråga varje gång ett nytt dubbelbeskattningsavtal skall godkännas. Regeln träder i kraft den 1 januari 1979.

Framlagda propositionsförslag som ännu inte behandlats av riksdagen

Ny jordbruksbokföringslag. I prop 1978/79:44 har regeringen lagt fram ett förslag till ny jordbruksbokföringslag. Lagen är avsedd för enskild person som driver jordbruk eller skogsbruk, dvs samma kategorier näringsidkare som omfattas av den nu gällande jordbruksbokföringslagen. Redovisningen enligt jordbruksbokföringslagen är avsedd att tjäna som underlag för taxeringen. Detta har påverkat utformningen av åtskilliga bestämmelser. I övrigt är regelsystemet i huvudsak uppbyggt enligt samma mönster som i den nya bokföringslagen. Det innebär att lagen ger utförliga bestämmelser om både löpande bokföring och årsbokslut. Bestämmelserna om årsbokslut behöver dock inte tillämpas om den årliga bruttoomsättningssumman normalt understiger 20 basbelopp. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1980. — Kammarrättsfiskalen David Ask har presenterat den utredning som legat till grund för prop.-förslaget i en artikel i Skattenytt 1978 s 71. Prop.-förslaget kommer att behandlas av skatteutskottet under år 1979.

Ändrade skatteregler vid skogsuttag med anledning av skador på skog. I prop 1978/79:81 har regeringen föreslagit vissa ändrade regler i 2 § skogskontolagen fr o m 1979 års txering. Ändringarna innebär att permanenta regler skall införas om en utvidgad rätt till uppskov med beskattningen av skogsintäkt när stormfällning, insektsangrepp eller liknande skador motiverar en tidigareläggning av uttaget av skogsprodukter. I dessa fall höjs den högsta avdragsgilla insättningen på skogskonto enligt förslaget till 80 % av köpeskillingen för avverkningsrätter och 50 % av köpeskillningen för leveransvirke resp saluvärdet av uttagna skogsprodukter. Till stöd för sitt uppskovsyrkande skall den skattskyldige med intyg från skogsvårdsstyrelsen eller på annat sätt visa att intäkten hänför sig till skogsuttag i anledning av stormfällning etc. Vid 1979 års taxering föreslås skattskyldig åtnjuta uppskov för belopp som inbetalats senast den 20 april även om allmän självdeklaration skall avlämnas tidigare.

Inskränkt skattskyldighet för vissa skattesubjekt. I prop 1978/79:30 har regeringen föreslagit att Stiftelsen för produktutvecklingscentrum i Göte-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:42

borg, Bokbranschens finansieringsinstitut AB, SIS-Standardiseringskommissionen i Sverige samt de regionala utvecklingsfonder, som ersätter företagarföreningarna, befrias från skattskyldighet för inkomst och förmögenhet med undantag för skyldighet att betala kommunalskatt för inkomst av fastighet. För SIS-Standardiseringskommissionen i Sverige föreslås att samma villkor för skattefrihet som för järnkontoret skall gälla, nämligen att vinstmedlen skall användas för allmänt nyttiga ändamål och att utdelning till kommissionens medlemmar inte lämnas. De nya reglerna föreslås gälla fr o m 1978 års taxering för Stiftelsen för produktutvecklingscentrum i Göteborg och fr o m 1979 års taxering i de övriga fallen.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:42